

«similitudo», een wezenlijke analogie bestaat. De tekenen zijn niet enkel de geschapen dingen, maar tevens de hele heilsgeschiedenis. Daarbij berust de band tussen tekenwerkelijkheid en goddelijke werkelijkheid op de idee van exemplariteit. Bij dit alles vervult Jezus Christus, de mensgeworden Zoon, een bindende functie. Kortom, het gaat om een zeer coherente visie. En het moet ons niet verwonderen dat in de ogen van de franciscaan Bonaventura de geschapen werkelijkheid een weg voor de mens naar God zijn.

Gezien de omvang van het onderwerp — het gaat tenslotte over het «totum universale» — zal de lezer zeker begrip hebben voor het feit dat Leinsle op bepaalde vragen die kunnen opkomen, niet uitvoerig antwoord geeft. Ik geef twee van zulke vragen aan. Hoe moeten wij het tekenverstaan van Bonaventura, zeer bepaald in onderscheid met dat van een Augustinus, evalueren? In hoeverre is de visie van Bonaventura relevant voor ons tegenwoordig werkelijkheids- en tekenverstaan?

Heverlee-Leuven

C. TRAETS S.J.

Lexicon des Mittelalters. Band I; 2-3 Lieferung. Artemis-Verlag, München.

Nous avons déjà signalé dans nos *Analecta*, 1978, LIV, que l'Artemis-Verlag de Munich avait commencé l'édition d'un nouveau *Lexicon des Mittelalters*. Les fascicules 2 et 3 ont paru entretemps. La grande question pour les directeurs de l'entreprise était de faire un choix utile et opportun des sujets à traiter. Pour la plus grande partie ces sujets sont de nature historique. Il s'agit, en particulier, des personnes qui se sont distinguées soit par leur valeur personnelle, soit par leurs dignités hiérarchiques. Les articles sont en général, très courts. Signalons aussi que plusieurs donnent un aperçu clair des anciennes langues de l'Europe actuelle. Les divers articles furent rédigés par un grand nombre de savants, spécialistes en la matière dont ils traitent leur sujets.

J.B. VALVEKENS

H.P.H. CAMPS, *Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312*, deel 1: *De Meierij van 's-Hertogenbosch, met de heerlijkheid Gemert*, eerste stuk, (690-1294). 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1979. 36 + 617 blz. Prijs ca. f.200.-

Na 16 jaren werk heeft de bewerker een eerste band van het Noordbrabantse oorkondenboek gereed gekregen. Vanzelf zijn veel teksten ontleend aan de archieven van de Norbertijner abdijen, met name die van Berne, Tongerlo, Park en Postel, die in het bovengenoemd territorium parochies, goederen en rechten hadden. In de volgende band,